



STATUSRAPPORT 2020 OM KRÆNKELSER AF INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER

Vigtigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder,
krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder og
bekæmpelse af forfalskning og piratkopiering

SAMMENDRAG

Juni 2020



Forord

Dokumentationen for, at IP-kriminalitet ikke er forbrydelser uden ofre, har været der i mange år. Det synes endnu tydeligere i denne seneste statusrapport, der har fokus på en del af den centrale forskning, som EUIPO har foretaget via Observationscentret.

Denne rapport understreger, hvor vigtige IP-rettigheeder er for økonomien i EU og derfor for genopretningen efter covid-19-krisen, som har domineret første halvdel af 2020 og truer med at have langvarige virkninger.

En af undersøgelserne af IP-krænkelser, der er udført sammen med Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, omfatter området forfalskede lægemidler, som må være en af de mest hjerteløse former for forfalskning. Dette har bidraget til at sætte endnu mere fokus på truslen for offentligheden.

Forfalsket medicin, legetøj og kosmetik er blot nogle få af problemområderne, men der findes skjulte farer inden for enhver form for IP-kriminalitet, som rækker udover, at der forsvinder arbejdspladser inden for lovlige industrier, og at det skader de offentlige indtægter.

IP-kriminalitet synes for kriminelle at være en aktivitet med forholdsvis lav risiko, som anvendes til at støtte andre former for organiseret kriminalitet. En fælles rapport med Europol indeholder casestudier, der viser forbindelsen til hvidvask af penge, dokumentfalsk, cyberkriminalitet, økonomisk bedrageri, narkotikafremstilling og -handel.

Det bliver stadig mere klart, at de negative konsekvenser for forbrugernes sundhed og sikkerhed og for miljøet samt forholdet mellem IP-kriminalitet og andre former for kriminalitet kræver en hurtig og koordineret international indsats.

Samfundet som helhed er offer for IP-kriminalitet, og denne rapport viser – endnu en gang – behovet for, at håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder igen bliver en af EU's prioriteter for bekæmpelsen af organiseret kriminalitet.



Christian Archambeau

Administrerende direktør, EUIPO

Resumé

Denne rapport samler resultaterne af den forskning, der er udført i de seneste år af Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) via Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellectuelle Ejendomsrettigheder (Observationscentret), vedrørende omfanget, anvendelsesområdet og konsekvenserne – både de økonomiske og ikke-økonomiske – af krænkelser af intellectuelle ejendomsrettigheder (IPR) i EU. Rapporten beskriver og drøfter dokumentation for den økonomiske betydning af intellectuelle ejendomsrettigheder i EU's økonomi, i hvilket omfang denne værdi udnyttes, hvilke krænkelsemekanismer der anvendes til at misbruge denne værdi, og hvilke foranstaltninger der træffes som reaktion på disse udfordringer. Organiserede kriminelle gruppers involvering fremhæves også, på grundlag af sager efterforsket af Europol (Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde).

I en undersøgelse, der blev udført i samarbejde med Den Europæiske Patentmyndighed (EPO) i 2019, konstaterede EUIPO, at det samlede bidrag fra IPR-intensive industrier til økonomien i EU udgør ca. 45 % af bruttonationalproduktet (BNP) og 29 % af beskæftigelsen (plus yderligere 10 % genereret i sektorer, der leverer varer og tjenesteydelser til de IPR-intensive industrier). Disse sektorer tegner sig for størstedelen af EU's handel med resten af verden og genererer 96 % af vareeksporten fra EU. De betaler deres medarbejdere 47 % højere lønninger end andre sektorer. IPR-intensive industrier synes også at have klaret sig bedre igennem finanskrisen end resten af økonomien, som det fremgår af deres større andel af beskæftigelsen og BNP i forhold til den tidligere undersøgelse fra 2016. På virksomhedsniveau viste en undersøgelse af hurtigt voksende små og mellemstore virksomheder (SMV), der blev offentliggjort i 2019 – også i samarbejde med EPO – at SMV'er, der anvender IPR, havde større sandsynlighed for at opnå vækst i efterfølgende år end andre virksomheder.

På grund af den høje værdi, der er forbundet med IPR, er krænkelser af disse rettigheder en lukrativ kriminel virksomhed med en forholdsvis lav risiko hvad angår sandsynligheden for at blive opdaget og straffet. Organiserede kriminelle grupper er dybt involveret i forfalskning og piratkopiering, og IP-kriminalitet er ofte kombineret med andre former for kriminalitet, f.eks. hvidvask af penge, menneskehandel og undertiden tvangsarbejde. Det er dokumenteret i to fælles rapporter fra Europol og EUIPO, *IP Crime Threat Assessment 2019* (hvori der endda blev rapportet om én sag i EU med forbindelser til en terrororganisation) og rapporten om polykriminalitet offentliggjort i juni 2020. Modus operandi for de organiserede kriminelle grupper bliver mere og mere kompleks, efterhånden som teknologien og distributionskanalerne udvikles og rækken af produkter, der forfalskes, bliver større.

De forretningsmodeller, som falsknere anvender, gør i vid udstrækning brug af internettet til at distribuere deres produkter og til at fremme distributionen og forbruget af illegalt digitalt indhold.

I henhold til en undersøgelse udført af EUIPO og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) i 2019 kunne estimater af IPR-krænkelser inden for international handel i 2016 nå helt op på 3,3 % af verdenshandelen. Op til 6,8 % af EU's import, eller 121 mia. EUR om året, er forfalskede varer. Begge sæt tal er betydeligt højere end tallene i den foregående udgave, som de to organisationer offentliggjorde i 2016, hvilket tyder på, at problemet er blevet endnu mere alvorligt i de seneste år.

I en række sektorundersøgelser har EUIPO estimeret tabt omsætning i 11 sektorer i EU (direkte i de industrier, der analyseres, og på tværs af deres tilhørende leverandørkæde) som følge af forfalskninger. Disse tab beløb sig til mere end 83 mia. EUR om året i perioden 2013-2017. Endvidere gik mere end

671 000 arbejdspladser i lovlydige virksomheder tabt, og medlemsstaterne mistede 15 mia. EUR om året i skatteindtægter.

Hvor alvorlige disse økonomiske tab end er, så er den skade, der forårsages for folkesundhed, forbrugersikkerhed og miljøet som følge af forfalskede varer, uden tvivl en endnu mere alvorlig konsekvens. I marts 2020 offentliggjorde EUIPO og OECD en fælles undersøgelse om forfalsket medicin, som viste, at ikke kun "livsstilsmedicin", men også medicin til behandling af alvorlige sygdomme, herunder antibiotika, kræftbehandlingsmidler eller medicin mod hjertesygdomme, er genstand for forfalskning. Det kan få potentielt dødelige følger for de patienter, der indtager denne medicin. Efter udbruddet af covid-19-pandemien i slutningen af 2019 og den efterfølgende spredning i hele verden har falsknere vendt deres interesse mod at fremstille falske testkit, forfalskede personlige værnemidler og – endog inden behandlinger er blevet godkendt af myndighederne – falske lægemidler, der foregives at kunne kurere sygdommen ⁽¹⁾.

Ved at analysere data fra markedsovervågningsmyndighederne i hele EU har EUIPO endvidere dokumenteret farerne for forbrugernes sundhed og sikkerhed, som hidrører fra forfalskede varer som f.eks. legetøj, beklædning, elektriske apparater og andre almindelige forbrugsvarer. Farerne bestod bl.a. i eksponering for farlige kemikalier og toksiner, som kunne forårsage akut eller langvarig skade på sundheden, kvælning, elektrisk stød, brand og forskellige typer af skader. Nogle typer af forfalskninger, f.eks. forfalskede pesticider, kan forårsage skade både for de landbrugere, der anvender dem i deres afgrøder, og for de forbrugere, der forbruger slutproduktet.

Udover at analysere udbuddet af forfalskede varer og piratkopieret indhold har EUIPO også undersøgt efterspørgselssiden, dvs. EU-borgernes holdning til IPR og deres vilje til at forbruge varer og tjenesteydelser, der krænker IPR. Incitamentet hos forbrugerne til at købe forfalskede varer og få adgang til ophavsretligt beskyttet indhold ulovligt er bl.a. lavere priser, nem tilgængelighed og en lav grad af social stigmatisering forbundet med sådanne aktiviteter. Der er et særligt fokus på unge, og i 2019 blev der offentliggjort en opdateret IP-resultattavle for unge, som viste, at unge i EU – i forhold til den foregående udgave i 2016 – er mindre tilbøjelige til at forbruge piratkopieret digitalt indhold, men lidt mere tilbøjelige til at købe forfalskede varer.

Som reaktion på denne udvikling gennemfører og støtter EUIPO sammen med offentlige og private samarbejdspartnere en række tiltag for at imødegå disse udfordringer. Disse tiltag består bl.a. i at informere rettighedshavere om de skiftende former for krænkelser, at samarbejde med Europol om mere omfattende reaktioner på IP-kriminalitet, ikke mindst gennem medfinansiering af en særlig enhed for IP-kriminalitet under Europol, at bidrage til at uddanne håndhævende myndigheder i hele EU i samarbejde med CEPOL (Den Europæiske Unions Agentur for Uddannelse inden for Retshåndhævelse) og Eurojust (Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde) samt at støtte Europa-Kommissionen i dens bestræbelser på at tackle udbuddet af forfalskede varer i tredjelande. IP-håndhævelsesportalen er en unik platform, hvor rettighedshavere og håndhævende myndigheder kan udveksle oplysninger på en sikker måde, indsamle oplysninger om håndhævelse med henblik på videre analyse og informere om krænkelser fra tredjeparts side og Europa-Kommissionens aktiviteter inden for IP-kriminalitet. EUIPO har også iværksat arbejdsforløb vedrørende nye teknologier, som ville kunne spille en væsentlig rolle med hensyn til at hjælpe med at bekæmpe krænkelser, og vedrørende samarbejde med mellemmand, f.eks. e-handelsmarkedspladser, for at forbedre IP-beskyttelsen i onlinemiljøet.

Hvad angår håndhævelse, koordineres håndhævelsesaktiviteterne i EU og på globalt plan af Europol, OLAF (Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig) og INTERPOL, og aktiviteter gennemføres af håndhævende myndigheder i de enkelte medlemsstater.

⁽¹⁾ Europol overvåger situationen og offentliggjorde en rapport med titlen *Viral Marketing - Counterfeits, substandard goods and intellectual property crime in the COVID-19 pandemic* i april 2020. Findes på: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/report_covid_19_-_viral_marketing_counterfeits.pdf.

Håndhævelsesaktiviteter har primært til formål at mindske udbuddet af varer og tjenesteydelser, der krænker IP. Den anden side af sagen er efterspørgselssiden. EUIPO søger i samarbejde med medlemsstaterne og private partnere og civilsamfundspartnere at øge borgernes opmærksomhed om betydningen af intellektuel ejendom, og at de skal respekteres. Dette via en række kanaler:

- arbejdet med "IP in Education", der har til formål at integrere IP i skolernes læseplaner på alle niveauer
- outreachaktiviteter, f.eks. Ideas Powered, eller mediekampagner, som f.eks. kampagnen i forbindelse med lanceringen af denne rapport, med vægt på at oplyse forbrugerne om farerne ved forfalskede varer
- oplyse forbrugerne om tilgængeligheden af lovligt digitalt indhold via *agorateka*-portalen
- AUTHENTICITY-programmet, opbygningen af et netværk af europæiske byer, der er besluttet på at skabe større opmærksomhed om betydningen af at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder.



STATUSRAPPORT 2020 OM KRÆNKELSER AF INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER

Vigtigheden af intellektuelle
ejendomsrettigheder, krænkelse af
intellektuelle ejendomsrettigheder og
bekæmpelse af forfalskning og
piratkopiering

juni 2020